

Izloži vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. — Lastnik konsorcijska lista Edinosti. — Tisk tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Jadransko vprašanje.

Italijanski glasovi.

MILAN, 31. Čuje se, da so se pričela pogajanja o Tardieujevem predlogu za reško državo in sicer potom razgovorov med Orlandom in Wilsonom ter Wilsonom in jugoslovanskimi poslanici. Soglasne informacije časopisa pravijo, da Wilson smatra Tardieujev predlog za podlago, na kateri bi bilo mogoče priti do sporazuma, in da se bo za rešitev v tem smislu zavzemal pri Italijanih in Jugoslovanih. Jugoslovani že odločno protestirajo, češ, da se je kršila dana beseda, kajti kakor se zdi, so bili že čisto gotovi, da dobe Reko in vso Dalmacijo s skoraj vsemi otoki in sicer na podlagi določenih zagotovil, ki so jih dobili od Amerikancev. To bi tudi pojasnjevalo dosedanje Wilsonovo postopanje. Italijanski odposlanstvo sprejema za Reko v načelu načrt vmesne države in je že predložilo protipredlog naslednje vsebine:

1. Reška država naj bi imela kar najmanjši obseg, s prebivalstvom, ki bi štelo stotisoč prebivalcev, med njimi 40.000 na Reki in v predmestjih brez Sušaka, in bi se omejevala na malo več kot oni pas, po katerem teče železnica, tako da bi Volosko ne bilo vključeno, temveč bi pripadalo italijanskemu kraljestvu, in to pomenja, da ves istrski polotok pripade pod vrhovno oblast Italije.

2. Statut nove države se ne poveri vladi oblasti, ki bi jo izvolilo ljudstvo, temveč direktoriju petih članov (dva italijana, en Rečan, en Jugoslovane in en Madžar), ki bi opravljal posle male države primerno italijanskim koristim, ker bi Italija imela v njem večino glasov.

3. Po petnajstih letih bi določilo ljudsko glasovanje, ali naj bi se nadaljevala ta vladavina, ali če se reška država priključi Italiji. Poskrbljeno pa je za primerni ukrepi, da bi se na skupno ljudsko glasovanje o usodi mesta ne vplivalo v škodo Italije, ker se je predlagalo, da naj se ljudsko glasovanje vrši po občinskih okrožjih in da njegov izid odloči usodo vsakega takega okrožja posebej.

V petnajstih letih bi, četudi bi se italijanskemu političnemu delovanju ne posrečilo pridobiti za Italijo večino prebivalstva vseh okrožij, bi pač po ljudskem glasovanju pripadla Reka Italiji. »Secolov« pariski dopisnik pravi, da se ne govori več o tem, da bi Italija diplomatski zastopala reško državo.

RIM, 31. Po zadnjih vestih, ki so prispjele nočjo v Rim, se more reško in jadransko vprašanje smatrati za rešeno. Manka le še soglasje Jugoslovancev, ki se kažejo uporni, in soglasje Wilsonovo, ki hoče ohraniti italijanski značaj mesta Reke. Upa se za gotovostjo, da pride do poravnave, tako da se bo v jutrišnji seji sveta četvorice mogel doseči kompromis. Prvi znaki v političnih krogih se kažejo v obznanjevanju, da se ni mogla priključiti Reka Italiji, in v nadi, da se bo v ne preveč oddaljenem času, najdlje pa v petnajstih letih potom ljudskega glasovanja končno vendar mogla združiti z materjo domovino. Žalost zaradi krivice, ki se je zgodila Reki, je globoka. Poroča se, da je Italija dobila znatne privolitve gospodarskega značaja, ki se objavijo svoječasno in zagotavljajo neko mirnost za bodočnost.

Francoski glasovi.

»Daily Mail« piše, da se je sestala vsa ameriška delegacija, ki posreduje med obema strankama, da priobči Pašiču in Trumbiću, načelnikom jugoslovanske delegacije, namerna načrt za rešitev reškega vprašanja. Po tem načrtu bi — kakor pravi »Daily Mail« — pripadlo neodvisni reški državi veliko več ozemlja, kakor je doslej določeno. To ozemlje bi segalo na vrhodu do Bakra, na zapadu do nove italijanske meje, ki gre čez Učko, na severu do šestdesetpete postaje na železniški progi Reka—Ljubljana, a na jugu bi spadal v to državo tudi otok Krk. Jugoslovani so se pokazali nezadovoljni s tem načrtom, ker bi po njem bilo vključeno v novo državo še več Jugoslovancev in ker bi Italiji pripadli najvažnejši dalmatinski otoki, vsled česar bi bil omejen svoboden dohod do morja.

PARIZ, 31. »Matin« piše: Ker je Wilson podpisal dogovor glede jadranskega vprašanja, ki so jim glavne črte že znane, se je na dejati, da se posluži svoje avtoritete v to, da jih podpišejo vsi. V italijanskih krogih — nadaljuje »Matin« — izjavljajo, da so ti dogovori minimum, ki se ne da več skriti, in žele celo, da se svobodno mesto Reka določi na bolj skrajnem ozemlju.

»Excelsior« pravi: Napovedana rešitev jadranskega problema zadobiva vsak dan bolj na terenu. Ze sestavljeno besedilo je bilo pri-

občno Pichonu, Lansingu in Balfouru ter je bilo predmetom izmenjave preliminarne naziranja z jugoslovanskimi delegati.

»Petit Parisien« piše: Wilson je razložil jugoslovanskim delegatom besedilo posredovanega predloga, do katerega so došli. Pravi, da more vnovič zatrditi, da je vprašanje dobro upoteno.

Glasom informacij, ki jih je prejela agencija Hawas iz italijanskih krogov, bi bilo predragocno, ako bi rekli, da je Orlando že definitivno potrdil kakršnekoli dogovor o jadranskem vprašanju. V resnici smo zelo blizu rešitve, ali pogajanja v svetu četvorice niso še končana. Svet jih bo moral nadaljevati v prihodnji seji in šele potem, ko bodo zaključena, bo Wilson posredoval pri Jugoslovanih.

Smrtonosna rešitev.

Včerajšnja »Nazione« objavlja pod tem naslovom članek, ki se začneja tako-le: »Vesti, ki prihajajo iz Pariza, niso dobre: reklo bi se, da nas navdaja optimizem, ki presega meje pretiravanja, če bi izjavljali, da je zadovoljivo, jemo s tisto rešitvijo, katero imenujejo »mogočo«: Reka avtonomna in glavno mesto vmesne države s sedmimi desetimi slovanskega prebivalstva. Vsa poročila, ki jih je mogla obljubiti takojenostna Zveza narodov, ne bi mogle rešiti italijanstva mesta Reke in preprečiti, da ne bi bile smrtno zadete koristi Italije v Adriji. Ta takojenostna »mogoča« rešitev je izrecno smrtonosna rešitev, ki si so jo izmislili na onem zlonosnem sestanku v Parizu, za katerega se zdi, da hoče še prekašati dunajskega v ustvarjanju položajev, ki pripravljajo nove vojne.«

Na koncu članka objavlja »Nazione« brzojavko, ki jo je poslala tržaška trgovinska in obrtna zbornica italijanskemu ministrskemu predsedniku ter ministrom Colosimu in Ciuffelliju. Brzojavka se glasi:

»Vesti, ki so se raznesle o rešitvi jadranskega vprašanja, so pobudile po vsem mestu bojazan in prepast. Prepast zaradi žalostne bodočnosti, ki se kaže za Trst, če bi morala Reka, danes najljubljenejša sestra, odtrgana od Italije, postati jutri kruta tekmica, napenjačica vse svoje sile v škodo Trsta in Italije. Trst z vsemi svojimi mogočimi in krepljenimi energijami kapitala, moči in dela bi bil onemogel, oropan vse svoje obsepnosti, o kateri je podal brezovomno siljane dokaze, prisiljen v zajedalsko življenje v breme drugih italijanskih pristanišč. V veliki bojazni prosimo torej Vašo ekscelenco, da bi se ta vest nemudoma preklcala, da se tako vrne mestu mir, ki ga nujno potrebuje v tem času gospodarskega propada in se reši strahovite tesnobe, v kateri živi in trpi.«

Jugoslovanski protipredlog za rešitev reškega vprašanja.

»Corriera della Sera« brzojavljajo iz Pariza 31. m. m.: Danes zjutraj je predložila jugoslovanska delegacija ameriškim delegatom dolg memorijal o kompromisnem načrtu za rešitev jadranskega vprašanja. To je baje pravi protinačrt, absurdnega značaja, kakor so se izrazili sami Amerikanci, ki so največ branili jugoslovansko stvar — piše zgoraj omenjeni list. V dolgi seji v hotelu Coilem, ki sta jo obdrževala Trumbić in Pašić niso mogli pregovoriti Jugoslovancev, da bi zavzeli pomirljivejši stališče; Jugoslovani so vztrajali pri svojih protipredlogih. Zahtevali so, kakor se govori, da se reška svobodna država podvrže za tri leta Zvezi narodov; po tem roku bi se morala podvreči jugoslovanski upravi.

Gotovo je, da ta nespametna čin Jugoslovancev — nadaljuje Corriera — poročevalec — provzročil, po dokazih spravljivosti a strani italijanske delegacije, v ameriških krogih čut poparjenosti. Predsednik Wilson je zahteval čas, da zopet poizkusi, da bi Jugoslovane prepričal, toda ni izključeno, da opusti načrt, da bi dosegel njih pritrditev, če ostanejo še nadalje nespravljivi, ter imenuje četvorica komisijo, ki ji da nalogo, da prouči tehnične načine kompromisa, kateremu je Wilson v glavnem že pritrldil.

Mirovna konferenca.

Nemška delegacija zahteva vrnitev vojnih ujetnikov.

BAZEL, 31. Brzojavka iz oficijelnega vira v Versaillesu pravi: Nemška delegacija je odgovorila na noto Clemenceau-a glede vojnih ujetnikov, izražajoč svoje obznanjevanje na tem, da so se zavezniški uprli proti ustanovitvi komisije z nalogo, da zboljša položaj nemških vojnih ujetnikov in jim zagotovi stike z domovino.

na tujca s čarom novosti in radovednosti, ubija poznavalca kot napev, ki se preveč ponavlja. Zato se nikdo ne lovi za pustolovstvi, in nikdo ne grabi tako po vsaki slamičici novosti, po vsaki senci, pa bi bilo tudi najpriprosteje originalnosti, kakor ti prenašeni gurmandi.

Grof Branski ni še spadal v vrsto takih — ali reči je mogel že, da je sit dunajskega življenja.

Ko je v devetnajstem letu z jadranskega morja, iz kroga stare, napol propadle velikaške hiše, prišel v sijaj cesarske prestolnice, se je neizkušnen vrjel v vihar besnega življenja. Vi-har ga je zajel, ga zmešal, mu iztrgal vse, kar je bilo obvarovalo zavetje hiše očetove. V tem neizkušnem nežnem mladeniču je bilo vendar pritaevane moči: nekaj energičnega in odločnega, kakor da mu je morski val učvrstil meh-kobno narav. Boril se je z vsemi in vsakim. Cesto je v samotni polutemni sobi, tam nekje v četrem nadstropju kake dolgočasne hiše skrit in osamljen plakal kot malo dete — si zakrival glavo izpod grla, da bi zadušil jok, ki mu je šilil iz ust. Trpel je siromaštvo, jikalo ga je poželenje po uživanju, morila ga je

Delegacija vztraja pri svoji zahtevi, da se vsi vojni ujetniki brez vsake razlike, povrnejo v domovino, in to tem bolj, ker je nemška vlada posnela iz že priobčenih j kazenskih list, da so bili ujetniki obsojeni v dolga leta kazni na svobodi, ker so zagrešili mala kršenja discipline. Nemška delegacija odklanja energično trditve, da postopanje Nemčije z vojnimi ujetniki ne da primerjati s postopanjem zavezniških in pridruženih jim vlad. Nemčija se ne boji v tem pogledu sodbe sveta, in hoče vprašanje postopanja z vojnimi ujetniki podrediti sodbi komisije, sestavljene od nepristranskih nevtalcev.

Zavezniški ne sprejemajo drugih nemških not. PARIZ, 31. Ker je zapadel rok, dovoljen nemški delegaciji do minolega četrtka za izročanje pripomb konferenci, so zavezniški — kakor se trdi — sporočili, da odslej ne sprejemajo več nikakih not.

Brokdorff protestira proti miru na Reki.

PARIZ, 31. Tajnik konferencie je dovršil danes prevod nemškega protinačrta in četvorica glavneje vlad je začela popolniti s seznanjanjem z načrtom. Protipredloge, zbrane v zveznju 140 strani, povprečnega pisma desetih dattlografičnih strani, kar je toliko, kolikor dve koloni lista. Zdi se, da niste obe listini iz istega izvora. Ni neverjetno, da je protipredloge postavila vlada v Berolinu, pismo pa da je iz peresa grofa Brokdorffa. Pismo razpravlja o novostih, ki jih mirovna pogodba prisloja Nemčiji, ki jo morala preprečiti pravi ročni tiranije; nje svoboda bo položena v roke komisiji za vzpostavitev, v kateri ne bo Nemčija niti zastopana, a bodo nje (komisije) oblasti naravnost ogromne; Nemčiji bodo odvzeta vsa prevozna sredstva živit in trgovinskih brodovjem, bo podrejena razsodbi zaveznikov. Naglašajoč značaj svetovni pogodbi in obsejanje nasilne pogodbe, ustanovljene v XVIII. veku, ter odklanjalo pogodbe narinjene od cesarske Nemčije v Brest-Litovsku in Bukarešti, zaključuje pismo: »Mi prevzamemo tiste obveze, o katerih bomo gotovi, da jih bodo mogli držati, kajti na koncu čenca bo nemški narod čist, ki bo moral dati svojo odobritev mirovni pogodbi.«

Bolgarska se proglašja za nedolžno...

PARIZ, 31. Če zavezniški niso še mislili na mir z Bolgarsko, je pa Bolgarska mislila na mir z zavezniški. »Daily Mail« pripoveduje, da je v tem zadnjem času prišlo na mirovno konferenco 5 dolgih not, ki sta jih pripravila bivši ministri predsednik Gešov in ministriški pooblaščenec Tsokov. »Daily Mail« si ne more razjasniti, kako so te note prišle na mirovno konferenco, ko vendar ni bila Bolgarska povabljena, da izrazi svoje mnenje. Gotovo pa je, da so te note mojstrsko delo odvetniške spretnosti. Ne samo, da zaključujejo z dokazi, da je Bolgarska popolnoma nedolžna, temveč zahtevajo tudi 2500 km² vzhodnega dela Stare Srbije ter Vranjo, Piro, Knjaževac in Belo Palanko, kjer se nahaja okoli 360.000 prebivalcev. »Velika večina Bolgarov, zastopana po parlamentarni opoziciji, trdi Gešov in Tsokov, se je izrazila proti vstopu Bolgarske v vojno in sedanj kabinet je storil leta 1915. vse, kar je mogel, da bi preprečil, da se Bolgarska pridruži Nemčiji. Kakšna je torej razlika med Bolgari in Jugoslovani, med katerimi so Hrvati in Slovenci bili skozi 20 let zavezniški Nemčije, dočim so Bolgari bili nemški zavezniški samo 3 leta? Ne zaslužijo torej Bolgari enako postopanje kakor Jugoslovani? (Ali je sploh potrebno odgovoriti? Ve li Gešov ali tisti, ki je to neslanost napisal, koliko Slovencev in Hrvatov se je prostovoljno borilo a Srbi proti Bolgarom, ki so se v Srbiji huje obnašali od samih Nemcev? Op. ur.)

IZ JUGOSLAVIJE.

Angleško - ameriški interes v Jugoslaviji. REKA, 30. Iz Beograda se javlja, da se v Ameriki ustanavlja »American-Yugoslav Company«, na Angleščem pa »British-Yugoslav Company«. Obema družtvoma je namen pospeševanje trgovinskih zvez med Jugoslavijo, Ameriko in Angleško.

Boj na Koroskem.

BASEL, 31. Iz Celovca se poroča: 30. a. m. ob 7 zvečer je v labudskem odseku sovražnik zopet začel napadati in je odbil naše čete na črto. St. Lambert in Entendorf, Smarjeta, St. Pavel (vse v Labudski dolini). Preko te točke je naše fronta ob Dravi nepretrgoma vse do Mariburga in od tam do jurskih postojank.

Protest iz Pariza?

BASEL, 31. Iz Celovca se poroča: Narodni (nemški) milicijski odbor poroča: Podpoveljnik Kraus je 30. t. m. ob 3 zjutraj telefoniral, da mirovna konferenca v Parizu ni še sklenila ničesar glede posredovanja na Koroskem, pač da je poslala v Beograd energično noto, v smislu katere se morajo srbske in slovenske čete vzdržati vsakega sovražnega dejanja in se morajo takoj umekniti čez mejo, kakor jo je določila premirna pogodba.

saмотa, tujinstvo — pekla ga je vest razuzdana in nekoristne mladosti. — Vse ga je stiskalo okolo vratu. Ali — solze niso ostajale sledi na belem obrazu. Po vsaki borbi se je vspel močnej, trši, nego je bil poprej. Ljubil je svojo mater.

Mati — žena ki je v žalni obleki vdove molila in se trnvala, da bi sin, nosilec velikega imena, oživel »stare dni« rodbine Branskega — ga je rešila iz kala. Misel nanjo je bila želo, ostro ali presladko.

S pomočjo komornika grofa L. ..., sorodnika z materine strani, ki je bil pridodeljen cesarski hiši, je po letu dni priprave, posebno radi nemškega jezika, vstopil kot pravnik v konzularni tečaj Terezijanuma. To je bil odpušek v življenju mladeniča. Čutil je, da je položil nogo na stopnice, ki vodijo navzgor. Tudi rodbinske razmere so se zboljšale s smrtjo deda, ki je zapustil ljubljenuemu vnuku lepo imetje. — Od tedaj je začelo pravo svetovno življenje mladega grofa.

Ko ga je sorodnik uvedel v nekatere salone dunajske aristokracije, je postajal polagoma

Francoske spletke v Jugoslaviji.

TRST, 1. Pod tem naslovom poroča tržaška »Era Nuova«: Iz najzanesljivejšega vira smo prejeli zelo važne informacije, za katere se ni bati, da bi jih bilo mogoče oporeči. Te informacije govorijo o dalekosežnih vojaških sploškah, ki jih je zasnovala francoska vlada v Jugoslaviji.

Znano je, da je francoska orijentska armada razpolagala z obilnim artiljerijskim materialom. Sedaj je ta material francoski odstopila Srbiji. Polog tega pa se puške francoskih vojakov orijentske armade, kakor se ti postopno odpustajo iz vojske, pošiljajo v Srbijo. S tem francoskim materialom izvalja redna srbska armada, ne pa neobstoječa jugoslovanska vojska, kakor bi se rado natvezlo, kvaša sovražnost proti avstrijskim Nemcem na Koroskem, z namenom, da bi zasejal pretrgala črto Italijanskega prometa z Nemško Avstrijo in Češko in jo potem za vedno podredila jugoslovanskemu nadzorstvu. In te dni so se koncentrirale srbske, ne pa jugoslovanske divizije, s francoskim orožjem, v bližini Ljubljane.

Da gre izključno za Srbe, ne pa za Jugoslovane, dokazuje tudi dejstvo, da hrvatske čete, ki so jih poslali pod orožje Srbi, nečelo služiti, saj se na Ogrskem niso hotele boriti in se tudi niso hotele na Koroskem, in so jih v Zagrebu morali nadomestiti. Ker pa jih niso mogli nadomestiti s srbskimi polki, s katerimi so hoteli razpolagati drugje, so jih nadomestili s francoskimi polki.

Na ta način potrjuje dejstva vest o tajnem vojaškem dogovoru, sklenjenem med Francosko in Jugoslavijo, in v resnici ta ni treba vprašati po pojasnilih, proti komu so naporjene te spletke.

Grško-jugoslovanska zveza proti Italiji? ZAGREB, 29. »Jutranji List« poroča 27. t. m. iz Aten: Grški listi izjavljajo, da se je sklenila zveza med Grško in Jugoslavijo, ter zahtevajo, da se prepreči priključitev Valone Italiji. (»Era Nuova«.)

IZ GRČIJE.

RIM, 31. Danes se je raznesla vest, da so Orki zasedli Ahižo, mesto, ki se nahaja na železniški progi Smirna—Burdno, v rodovni mendereski dolini. V oficijelnih grških krogih so celo zagotavljali, da so Orki zasedli tudi Avasak, severno od Smirne, nasproti otoku Mitleni. Orki nameravajo baje zasedeti ves smirski vilenj z važnim mestom Magnezijo ob železniški progi Smirna—Ahižin—Karabag. Orki nameravajo zasedeti tudi ozadje, toda zavezniške vlade so jim poslale protest proti temu, da ne nekateri kramci z vojaško silo zasedli, brez privolitve zaveznikov. Zavezniški pozivajo grško vlado, da takoj ustavi vsako prodiranje in da se omeji na zasedbo Smirne.

IZ NEMČIJE.

Pruska narodna skupščina proti separatističnim tendencam pokrajn ob Remu.

BASEL, 31. Iz Berlina javljajo: Pruska narodna skupščina je razpravljala v sredo o interpelaciji raznih strank glede razgovorov raznih oseb porošenskih z generalom Mungom o ustanovitvi vmesne države ob Remu pod zaščito Zveze narodov. Načelnik strank so izjavili, da porošenska pokrajna pripada nedolžni k Prusiji in nemški republik. Neki socialist. govornik neo-viznjak je naglašal med drugim, da delavski razred očito obsoja separatistična gibanja. Predsednik pruskega ministrskega sveta Hirsch je izjavil — v nasprotju z vsem, ki jih širijo interesirani krogi — ne vlad neozke republike, ne ruska vlada ne veste nič o kakih razgovorih, sklenjenih za čen, da bi se iz porošenskih oboemih ustanovila nova nevtralna država, odveena od Zveze narodov. Hirsch je izjavil zaključujoč, da vlada uporabi vsa sredstva, ki so jej na razpolago, proti činom, ki jih obsoja vse prebivalstvo.

Načela narodnega socializma.

(Dopis)

Kakor ima vsak človek pravico do življenja, tako jo ima tudi vsaka družba. Človek ne živi samoten, temveč z ljudmi v družbi. Da se bje v družbi boj med gospodarsko močnejšimi, ki bi radi lepo živeli na račun slabjših, ki se hočejo tega izkoriščanja otresti, tega ne bo nihče tajil. Toda poleg čisto železnih potreb ima človek še druge nič manj važne potrebe in ideale, ki jih hoče imeti tudi uresničene. In ti ideali, ki so narodova svoboda in neodvisnost, se dajo doseči le, če se ustvari — kljub danes si še nasprotujočim interesom obeh glavnih slojev družbe — primerna oblika za skupno življenje. To obliko hoče ustvariti narodni socializem, kakor ga pojmujejo mi.

Narodni socializem ne zanika naravnosti različnih slojev; zanika le potrebnost izkoriščanja. Izkoriščanja velja naš boj, ki ima za cilj iztrebljene revščine in ustanovitev takih življenjskih pogojev, da se bomo mogli tudi mi — danes še izkoriščani — veseliti življenja. Pri tem boju nam pa bo poleg naših slojnih interesov vedno pred očmi, da smo del naroda, ki sedaj bolj kot kdaj prej rabi vseh svojih sinov za srečen razvoj. Naj grozi dobiti boj za dosego lepšega in svetlejšega življenja še take oblike, nikdar ne bomo pozabili, da potrebuje naš narod,

eden najprijetnejših članov mladega sveta. Njegova krasna vnanost, inteligenten razvoj, a vrhu vsega okretost in odločnost, prirojena človeku, ki se je od prve mladosti boril z življenjem — vse to mu je odprlo mnoga vrata rafiniranega in ekskluzivnega dunajskega high-life. Mladenčič se je zabaval, ali ob, enem je tudi pazno motril. Vedel je dobro, da svet potrebuje gotovih ljudi, ki mu znajo tudi z rokavicami nategniti uzo. Laskanje dvorjanov, intrige strank, bebljanje velikih dam, malenkostne borbe za šope cvetja in pahljajčami: vse to je opazoval s svojim trudnim, a vendar ostrim pogledom. V tej šoli družbine rutine mu je čisto zastajalo srce. Mnogo se je besedičilo o ljubavnih dogodkih nove »zvezde« aristokratskih salonov; še bolj se je na skrivnem šepetalo o mladi kneginji M. —, soprogu nekega avstrijskega diplomata, ki ni znal in ni hotela pred zlobnim občinstvom svojih krogov skrivati strastne simpatije, ki je vspلماتela v njej za »primorskega grofa«, kakor so ga nazivali v družbi. Mnogi taki dogodki so ustvarjali okoli grofa Marka neko relativno znamenitost, tem bolj, ker se je povsod z nenavadno iskrenostjo

sil vseh svojih članov, bogatih in izkoriščanih.

Naše prepričanje je, da je narodnost takšna življenska sila, ki je ne uniči niti — v ostalem naravni — boj med gospodarsko močnimi in gospodarsko izkoriščanimi sloji. Vedno bo naš ideal dobro urejena, sreči in napredku svojih državljanov služeca država.

Ne zanikamo, da bi mogla imeti odkritosrčna delavska internacionala blagodejen vpliv za odstranjenje revščine in bede izkoriščanih slojev, toda prepričani smo, da more do take internacionalne pritli le potem dela za nas, za narod, narodnost in državo. Mednarodne razmere so bile do sedaj in bodo še nadalje v štadiju boja in tekovanja. Narod in njegova država, ki brani svoje pravo, pripelje k izpolnitvi mednarodnega prava in s tem k izboljšanju mednarodnih odnošajev. Narod pa, ki svojih pravic ne brani iz vseh svojih sil, ki si ne ustvarja narodne kulture, ki mu ni mar, da bi dal svoji narodnosti vsebino, tak narod prispeva k delitvi narodov na gospoke in hlapčevske, tedaj k absolutno nepravemu socialnemu pojavu. Jasno je torej, da ne moremo kričati: »Živela internacionala!« pri tem pa pozabljati svoj narod. Internacionala nam ni pomagala k narodnemu osvobojenju, pa nam tudi za naprej ne bo nič pomagala, če si sami ne bomo. Zato se zanjo prav nič ne navdušujemo, posebno, ker vidimo, da sedaj po vojni ni nič boljša nego je bila pred vojno, in da bi v njej — v internacionali — Nemci še vedno najraje komandirali in jo izrabljali za svoje vilmovske namene.

To so načela, ki so združevala doslej člane v organizacijo narodno mislečega delavstva, po teh načelih bo uravnano naše delo tudi v naprej. Bilo je prav težko v začetku, ko je bilo naše pošteno mišljenje zasmejavano. Toda vkljub vsem oviram, ki so se včasih videle nepremagljive, smo se združevali v samozatajevanju pričakujoč trenutka, ko bomo lahko ponosno stopili na plan in si izsilili priznanje javnosti.

V naših vrstah so pripadniki raznih svobodnih poklicev. Pri nas ni razlike, ne preziranja in zaničevanja in tudi zavisti ne. Nam je dobrodošel vsak, ki ima čut za socialno pravičnost in voljo poseči zanjo v boj, pa naj bo iz ljudske šole ali doktor z univerze. Prvi ni manj vreden kot zadnji, ta nič manj socialen kot prvi.

Naše organizacije preveva prava odkritosrčna demokracija in stremimo za tem, da bo demokracija vodilo načelo v vsem javnem življenju. Vsakomur mora biti možno, da si ustvari pozicijo, ki odgovarja njegovim možnostim in delu.

V imenu socialne pravičnosti zahtevamo, da se izvede nacionalizacija in socializacija železnice, rudnikov in veleindustrije. Delavstvo mora biti soudeleženo na dobitku produkcije. Enkrat za vselej mora biti konec, da je delavec na milost in nemilost izročen kapitalu in podjetništvu. Smo za delavske zbornice in delavsko zaupništvo. Agrarno vprašanje je rešiti. Zemljo onemu, ki dela!

Socialna zakonodaja mora jamčiti moškemu, ženskemu in mladostnemu delavstvu vse pravice in varstvo v medznem razmerju. Varovati ga mora tudi za slučaj bolezni, brezposelnosti, invalidnosti in starosti. Vojnim invalidom, vdovam in sirotam je omogočiti življenske pogoje z državnimi sredstvi.

Naš boj meri na pridobitev pravice brezpravnih in izkoriščanih. Zato pojdit z nami vsi oni, ki se čutite zapostavljene. Le močnejše in strnjene vrste izvejujejo zmage! Iz krvi minulih dni naj vskljie rod, ki se bo zavedal svojega človečanstva. Vsi hočemo biti srečni in vsi hočemo živeti! Pri tem se mora korist posameznika ukloniti potrebam splošnosti, ker moramo živeti vsi za enega in eden za vse!

Domače vesti.

Zgubljen. Včeraj se je v bližini Konkonele izgubila listnica z maljmo evoto denarja in raznimi važnimi listinami. Pošten naletel naj si denar obdrži, a listine naj pošlje v naše uredništvo.

Požar v pilarni. Včeraj ob 8'40 je izbruhnil v pilarni požar. Prihletli so gasilci in vojniki, ki so požar v 2 urah pogasili. Zgorela je sama velika množina sena, ki se je nahajala tam v bližini. Škoda iznaša 100.000 kr.

Tatvina. Včeraj so ukradli Ivanu Strubi na pomoči »Audace« listnico s 500 kr. Arretirali so nekega Vilma Trevisan, a listnice niso več našli pri njem.

Tatovi v gostilni. Včeraj ponoči so neznanj tatovi udrli v gostilno Ivana Pečarja v ulici Marini in ukradli razno stvar, v skupni vrednosti 3000 kr.

ponašal s svojo narodnostjo in svojim »siromaštvom«. Ta originalna pointa v članu kompozitivne blazirane družbe je bila predmetom raznega razgovaranja. Mnogi so zgibali z rameni in silili skozi nos: pozaf — gospe so ga hvalile, saj je bil on »nekoliko drugačen od ostalih« — samo stareji in resnejši v družbi so šepetali: ta pride daleč!

Vzlic uspehom, s katerimi se je mogel ponasati, mu je salonsko življenje počelo postajati zopno. Izpivši do dna čašo veselja in brezbrčnosti, je občutil navadno grenkobo presladke jedi. Dunaj mu ni nudil nič več krepkega, nič novega. Vse je poznal; za njega ni bilo več niti »kulis« tistega vsikdar enako sijajnega odra. Počeni pri Orpheumu pa do burgleatra — je poznal ime in življenje vsake umetnice, vsakega igralca; njegovi spomini so bili že podobni katalogu kakega dunajskega voditelja. Ni bilo plesa, dirke, sej poslanske zbornice, ki bi jim ne bil prisostvoval, in kjer ne bi bil mogel po imenu naštevati glasovitih ljudi, pa celo tudi obskurnih članov »športa« in parlamenta.

(Dalje.)

PODLISTEK

Rose Mery.

Ivo Vojnovič. — Prevedel M. C.—š.

Pridite zvečer v opero — je odgovorila neznanca. Peta loza nad prizjemom. — Ali — a propos! Ukludnost za ukludnost! Potegnila je iz zaprte knjige vizitko in jo ponudila grofu. Voila! — je rekla zaprši vrtica. Kotija je odhitela poprej, nego je mogel mladenič kaj odgovoriti. Na vizitnici je bilo z debelimi črkami natisneno kratko, a tuje ime: Rose Mery. Grof je privzdignil glavo, ko je kotija že izginila.

Rose Mery?... je šepnil mladenič, napotivši se proti Opernringu... Francozinja? — in vrt

opozarja svoje cenjene odjemalce, da je te dni
odprla svojo podružnico na Božjempolju pri Proseku.
Podružnica je preskrbljena z najboljšimi belini in črnimi italijanskimi in
dalmatinskimi vini. — Prodaja liter po L 220 in več.

Daje v najem varnostne prodaje (Safety deposit).

Božjempolju pri Proseku.
Majski belini in črni italijanskimi in
L. 2.20 in več.